

Partitura a provedení – Darina Žurková: Lost? a Ravi Kittappa: pouze Vše / pouze / Vše pouze

8. 7. 2020 **Boris Klepal**, HIS Voice: <https://www.hisvoice.cz/partitura-a-provedeni-darina-zurkova-lost-a-ravi-kittappa-pouze-vse-pouze-vse-pouze/>

Naléhavost a intimita spojovala dvě premiérové skladby, které zazněly během sólového recitálu houslisty Davida Danela. Odehrál se v rámci kroměřížského festivalu Forfest zaměřeného na současnou hudbu s důrazem na její duchovní aspekty.

Letošní jaro propletlo dohromady dvě kontrastní linie, po kterých běžely různou rychlostí události. Jednou z nich byl příval rychle se měnících a chaoticky vyhlášených hygienických opatření, k nimž patřily i zákazy veřejných uměleckých a kulturních akcí. Tou druhou bylo celkové zklidnění veřejného života, které ovšem v mnohém připomínalo „klid hřbitovů“, řečeno citátem z libreta opery *Don Carlos*. K tomu patřilo i rušení jednoho festivalu za druhým, jejich přesouvání do online prostoru nebo na podzimní termíny.

Jakýmsi tichým odvážlivcem mezi českými festivaly zůstal kroměřížský Forfest, který svůj původní termín spadající převážně do měsíce června nezrušil, a rozhodl se spoléhat na to, že se živá vystoupení podaří uskutečnit, byť za omezených podmínek. V rychlém běhu času je už skoro neuvěřitelné, jak nereálně mohlo takové předsevzetí vypadat v polovině dubna, kdy politici strašili uzavřením hranic i na dva roky. Se zveřejněním programu tehdy váhaly i mnohem větší festivaly, protože si netroufaly odhadovat, jaká bude situace v září.

Festival současné hudby v Kroměříži letos mohl využít skutečnosti, že patří spíše k menším a méně nápadným akcím s minimálním organizačním zázemím. Zatímco odvráceným aspektem takto nastavené události bývá menší dosah a občasný chaos, jeho pozitivní stránkou je naopak soudržnost jeho příznivců a také flexibilita. Pořadatelé upravili většinu programů tak, že se jednalo o vystoupení minimálně obsazených komorních sdružení nebo sólové recitály.

Jedním z nich byl koncert houslisty Davida Danela, který většinu svého programu sestavil ze světových premiér. Jednalo se vesměs o skladby napsané přímo pro něj, dnešní Partitura a provedení se zaměří na dvě z nich – obě pro sólové housle, první z nich navíc i pro lidský hlas a dech, součástí druhé byla předem natočená zvuková stopa.

Darina Žurková: Lost?

Darina Žurková je česká skladatelka a performerka, která v současnosti žije v nizozemském Haagu. Součástí její skladby *Lost?* bylo v původní verzi z roku 2014 i video a elektronika – David Danel hrál skladbu v této podobě už v roce 2015 na festivalu Setkávání nové hudby plus. V Kroměříži se *Lost?* hrálo poprvé sólově, takže se jednalo o premiéru akustické verze skladby. Kompozice získala mnohem intimnější charakter, který dal svým způsobem větší důraz na otazník v titulu než na slovo „lost“ samotné. Jednalo se o promlouvání – ať už skrze housle nebo vlastní hlas – které mířilo k posluchačům přímo a bez zpochybňování dalšími zvukovými a obrazovými elementy. Pocit ztracenosti či bloudění zůstává v akustické verzi více v ideové rovině a ztrácí se z čistě hudebního vyznění. Sólista prostřednictvím hudby nahlíží víc sám do sebe a méně se konfrontuje s okolím – rozhodně ne více než při jakémkoli jiném vystoupení.

4
2 **nervously** 15" 7" 5" 20"

Lost?

Voice
Vln.

whisper +2
mf
arco-w/h.br.
c.leg.b.
pp
f
mf
f

(ssssf)
p
arco-w/h.br.
c.leg.b.
f
p
f

mp
density of segments
f

3 **hopefully** 30" 5" 4"

Voice
Vln.

whisper +2
pp
mf
p
mp
mf
fl.-w/h
arco
pp
mp

15"

Voice
Vln.

whisper +2
f
slightly
pp
mf
p
mf
pp
c.b.
slightly

*2 almost continuous whispering (but with tempo and dynamic changes); try to evoke the atmosphere of sound that you are nervously trying to persuade yourself do not use exact words, only perform a sound imitation.

Skladba *Lost?* se skládá ze čtyř částí, její provedení trvalo přibližně osm minut. Partitura předepisuje ve dvou pásmech part houslí a part hlasu, jednotlivé úseky mají konkrétně určenou dobu trvání. Nutno také říci, že *Lost?* není prostředkem k tomu, aby se houslista mohl vykecat ze svých momentálních pocitů. Skladatelka předepisuje jednoznačně nálady jednotlivých částí a rozhodně nenechává výsledek náhodě. Nemá se také jednat o bezvýhodné bloudění – cesta má směřovat k nalezení nové pozice v původně nesnesitelném prostoru. Reálné provedení je mnohem plynulejší, než by mohl napovědět zběžný pohled na partituru.

Ravi Kittappa: pouze Vše / pouze / Vše pouze

Hudbu Raviho Kittappy znají domácí posluchači z festivalu Ostravské dny, skladatel žil jeden rok také v Praze, kde působil jako stipendista Fulbrightovy komise na katedře kompozice HAMU. Kompozice *pouze Vše / pouze / Vše pouze* pro housle a elektroniku byla poslední, kterou Danel v program svého recitálu uvedl.

Skladatel v úvodním slovu k partituře podotýká, že sám sebe nepovažuje za příliš duchovního člověka, ale považuje duchovní zkušenosti druhých lidí za individuální a sdílené zároveň. Tato dvojznačnost pro něj byla východiskem k obecnějším úvahám o souběžnosti jednoty a totality, celku a individua, případně v hudební řeči dvojice tutti a solo. Významové souběhy a rozpory naznačuje i název skladby, stejně jako její třídílnou formu. Všechny tři části pojí dohromady požadavek na rytmickou volnost. Ani jedna část nemá taktové čáry, frázování naznačují fermaty.

The image displays a musical score for violin, divided into ten sections labeled A through J. Each section is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The score is characterized by extreme dynamic contrasts and complex technical demands.

- Section A:** Starts with *sffz* and *fff*, followed by *f* and *pp*. Techniques include *jeté*, *sul pont.*, *sul tasto*, and *MSP*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section B:** Begins with *sffz* and *fff*, then *f* and *pp*, ending with *ff*. Techniques include *jeté*, *SP*, *ST*, *AST*, and *MSP*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section C:** Starts with *sffz* and *fff*, then *f* and *pp*, ending with *ff*. Techniques include *jeté*, *sul pont.*, *AST*, *MSP*, and *trem accel.*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section D:** Begins with *sffz* and *fff*, then *f* and *pp*, ending with *ff*. Techniques include *jeté*, *SP*, *ST*, *AST*, and *MSP*. Fingerings II, III, and IV are indicated.
- Section E:** Starts with *p*, then *sffz* and *fff*, followed by *f* and *pp*, ending with *ff*. Techniques include *trem ral.*, *AST*, *jeté*, *SP*, *ST*, *AST*, and *MSP*. Fingerings I, II, and III are indicated.
- Section F:** Begins with *sffz* and *fff*, then *f*. Techniques include *jeté*, *SP*, and *ST*. Fingerings II, III, and IV are indicated.
- Section G:** Starts with *pp* and *ff*, then *sffz* and *fff*, followed by *pp* and *ff*. Techniques include *AST*, *MSP*, *trem accel.*, *jeté*, *SP*, *ST*, *AST*, and *MSP*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section H:** Begins with *sffz* and *fff*, then *pp* and *ff*. Techniques include *jeté*, *SP*, *ST*, *AST*, and *MSP*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section I:** Starts with *f* and *pp*. Techniques include *jeté*, *sul pont.*, *sul tasto*, and *AST*. Fingerings III, IV, and V are indicated.
- Section J:** Ends with *pp*. Techniques include *AST* and *trem ral.*. Fingerings III, IV, and V are indicated.

První část pouze Vše má v rámci možností houslí až výbušný nástup a postupuje dopředu v rychlých a drastických kontrastech dynamiky. Arpeggia na čtyřzvucích s výjimkou prvního a posledního může interpret hrát volně, co se týká rychlosti i opakování některých tónů. Volná je i rychlost glissand, následující část má bezprostředně navázat.

Druhá část *pouze* je založená na melodii anglické vánoční písně *Once in Royal David's City*. Ta se má volně, i když při prvním provedení ještě srozumitelně parafrázovat (pozn. autora: musel jsem se na zdroj melodie zeptat, byla mi pouze povědomá, ale neidentifikoval jsem ji). Vzniká zde i jakýsi náznak hodně volné polyfonie a výraz tvoří oblouk flautando – molto espressivo – normale – sotto voce.

The image shows two staves of musical notation. The first staff begins with a treble clef and a 2/2 time signature. It features a series of notes with various articulations and dynamics. Above the notes, there are labels: K, AST, SP, ASP, ST, SP. Below the notes, there are dynamic markings: *pp*, *mf*, *ff*, and *mf*. The second staff continues the notation with labels: SP, ASP, ST, SP, L, AST. Dynamic markings below include *mf*, *fff*, *mp*, *mf*, and *niente*. The notation includes trills (tr), slurs, and performance instructions like 'faster' and 'slower'.

Poslední část *Vše* pouze tvoří dlouhý a nepokojně proměnlivý trylek, jehož barva by měla korespondovat s elektronickou zvukovou stopou. Jsou to také sólové housle, které mají v závěru znít samostatně a dovést skladbu do úplného ticha.

Danel si svůj recitál na Forfestu sestavil s rozumem i citem pro celkový průběh večera – takřka devadesátiminutový program působil kompaktním dojmem s dostatečnými kontrasty. Značně rozdílné kompozice sjednocoval nejen projev houslisty, ale také jejich charakter směřující vesměs k osobnímu vyjádření. Z toho se vymykala pouze skladba *nádech / výdech* pro housle a zvukovou stopu – její autor Joshua Stamper se v ní zaměřil na dech jako práh mezi jsoucím a odcházejícím. Důraz na slogan „I can't breathe“ opakovaný s exaltovanou dikcí ve zvukové stopě ale způsobil, že výsledek působil jako narychlo spíchnutá reflexe aktuálního sloganu hnutí „Black Lives Matter“, která najednou přiletěla odněkud zvenku. Organicky naopak do programu zapadla sekvence Daniela Mateje nazvaná *Stormy*. Inteligentní parafráze Vivaldiho „bouře“ ze *Čtvera ročních dob* se s hudebními obrazy duševních poloh a hnutí spojila velmi dobře, což vzhledem k baroknímu zdroji inspirace vlastně není příliš překvapivé.

Recitál Davida Danela se konal 25. června 2020 v kroměřížské Orlovně v rámci 31. ročníku festivalu Forfest, elektroniku obsluhoval Petr Vaculovič. Program: David Danel: *ex nihli/ism* (preludio, 2020), Darina Žurková: *Lost?* (2014/2020), Daniel Matej: *Stormy* – sequenza per violino solo (2016), Chaz Underriner: *Portrait – David Danel* (2020), Shervin Abbasi: *Mata 3372* (2020), Ramin Akhaviyou: *probable* (2020), Joshua Stamper: *nádech / výdech* (2020), Ravi Kittappa: *pouze Vše / pouze / Vše pouze*